

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Socialdepartementet
Fredsgatan 8
103 33 Stockholm
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fst@regeringskansliet.se

Handläggare

Enheten för folkhälsorapportering
Inger Heimerson

Datum

2019-11-29

Vårt ärendenummer

03377-2019

Ert ärendenummer

S2019/02213/FST

Styrkraft i funktionshinderspolitiken, SOU 2019:23

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten välkomnar utredningens förslag som sammantaget syftar till att effektivisera styrkedjan, tydliggöra ansvarsförhållanden och förbättra uppföljningen inom funktionshinderspolitiken och är i huvudsak positiv till de bedömningar och förslag som presenteras i betänkandet. Folkhälsomyndigheten instämmer i utredningens förslag om att utse sju prioriterade samhällsområden för genomförandet av funktionshinderspolitiken, där utpekade myndigheter får ett särskilt ansvar. Folkhälsomyndigheten ser positivt på att utredningen identifierat folkhälsa som en av sju frågor av särskild vikt, men noterar att utredningen inte lämnar några förslag om hur de särskilt prioriterade frågorna ska hanteras. Förslaget är i sin nuvarande utformning för oklart för att kunna tillstyrkas och Folkhälsomyndigheten efterfrågar ett förtydligande av myndighetens roll och ansvar i sammanhanget.

Folkhälsomyndigheten ställer sig tveksam till att en nationell samordnare tillsätts och anser att samordningsfunktionen bör integreras i befintlig myndighetsstruktur.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

Förändringar i förordning (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken (s. 107 ff.)

Folkhälsomyndigheten tillstyrker utredningens förslag om att myndigheternas generella ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken även fortsatt ska regleras i förordning (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken samt utredningens förslag till förändringar i förordningen. Folkhälsomyndigheten ser inte att den nya förordningen innebär någon förändring i sak jämfört med det som tidigare är beslutat, och de uppdrag Folkhälsomyndigheten har idag.

Samråd med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning (s. 127 ff.)

Folkhälsomyndigheten ställer sig tveksam till utredningens förslag att det av förordning (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av funktionshinderspolitiken ska framgå att myndigheterna ska samråda med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning i processer som rör genomförande, uppföljning och analys av funktionshinderspolitiken. Folkhälsomyndighetens uppfattning är att det är angeläget att samråd i allmänhet sker, men att ett skallkrav kan bli en för stark skrivelse. Folkhälsomyndigheten anser också att det bör preciseras vad som avses med begreppet samråd och vad krav på samråd, enligt förordningen, egentligen innefattar. Det centrala för samrådsförfarandet bör, enligt Folkhälsomyndigheten, vara att synpunkter från personer med funktionsnedsättning ska beaktas i myndigheternas beslutsfattande, vilket är en förutsättning för reellt inflytande och delaktighet.

Mål inom sju samhällsområden av särskild betydelse (s. 139 ff.)

Folkhälsomyndigheten tillstyrker förslaget om att funktionshinderpolitiken ska styras genom mål inom sju samhällsområden som av utredningen har identifierats vara av särskild betydelse för att det nationella målet ska uppnås. Folkhälsomyndigheten vill i sammanhanget dock påpeka att även folkhälsopolitiken, som spänner över en bredd av samhällsområden, berör och berörs av flera av de områden som av utredningen pekas ut som prioriterade, t.ex. arbetsliv, utbildning och hälso- och sjukvård och tandvård. Det är därmed angeläget att det arbete som görs inom funktionshinderpolitiken harmonieras med övriga nationella och internationella mål och ramverk, t.ex. folkhälsopolitiken, Agenda 2030 samt regeringens politik för mänskliga rättigheter.

Förslag på mål för de sju samhällsområdena av särskild betydelse (s. 157 ff.)

Utredningen lämnar förslag till målformuleringar inom de olika samhällsområden som identifierats vara av särskild betydelse. I flera av dessa mål används formuleringen att "personer med funktionsnedsättning har jämlika möjligheter.." men det framgår inte vad begreppet jämlika ska stå i förhållande till. Folkhälsomyndigheten menar att begreppet "jämlika möjligheter" behöver stå i relation till någonting, t.ex. övrig befolkning, och vill därför se en mer konkret målformulering för att det ska bli möjligt att bedöma utfallet i förhållande till uppsatta mål.

Hälso- och sjukvård samt tandvård (s. 157 ff.)

Folkhälsomyndigheten anser att det mål som rör hälso- och sjukvård och tandvård i nuläget är vagt och ottydligt formulerat och att målet bör preciseras och tydligare anknyta till övriga målformuleringar där det framgår att personer med

funktionsnedsättning, inom olika samhällsområden, ska ha jämlika möjligheter i jämförelse med befolkningen i stort.

Sju prioriterade frågor av särskild vikt för genomförandet av funktionshinderpolitiken (s. 174 ff.)

Folkhälsomyndigheten ser positivt på att utredningen identifierat folkhälsa som en fråga av särskild vikt för genomförandet av funktionshinderpolitiken. Personer med funktionsnedsättning är en särskilt utsatt grupp i hälsosammanhang och bland personer med funktionsnedsättning rapporteras sämre levnadsvillkor och sämre hälsa jämfört med befolkningen i stort. Folkhälsomyndigheten noterar dock att utredningen i denna del inte lämnar några förslag om hur de särskilt prioriterade frågorna ska hanteras och önskar därför ett förtydligande av myndighetens roll och ansvar i frågan. Förslaget är i sin nuvarande utformning för oklart för att kunna tillstyrkas.

Krav på indikatorer och genomförandeplan (s. 192 ff.)

Folkhälsomyndigheten tillstyrker förslaget att de samordnande myndigheterna ska ansvara för genomförandeplaner och indikatorer för uppföljning. Folkhälsomyndigheten vill dock särskilt understryka vikten av att arbetet med genomförandeplaner och tillhörande indikatorer inom respektive prioriterat samhällsområde synkroniseras mellan de samordnande myndigheterna, liksom att arbetet anknyter till såväl nationella som internationella strategier och mål inom berörda områden.

En nationell samordnare med uppdraget att främja genomförandet av funktionshinderpolitiken (s. 241 ff.)

Folkhälsomyndigheten ställer sig tveksam till förslaget att en nationell samordnare tillsätts, utan anser att samordning inom funktionshinderspolitiken, liksom inom andra samhällsområden, i största möjliga utsträckning bör ske inom ramen för ordinarie myndighetsstruktur.

Beslut i detta ärende har fattats av tillförordnad generaldirektör Anders Tegnell. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Anna Bessö, Britta Björkholm och Anders Tegnell, enhetschefen Nina Lindqvist samt chefsjuristen Bitte Bråstad deltagit. Enhetschefen Nina Lindqvist har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Inger Heimerson

Folkhälsomyndigheten